

Сè ова претставува позитивен придонес во научното разработување на историјата на Народноослободителната борба на подрачјето на Прилеп и Прилеп-

ско и едновременно е придонес и во историографијата која се однесува на Народноослободителната борба на сите народи и народности на Југославија.

Надежда ЦВЕТКОВСКА

**ИЗВОРИ ЗА ОСЛОБОДИТЕЛНАТА ВОЈНА И РЕВОЛУЦИЈАТА
ВО МАКЕДОНИЈА 1941—1945,
Том I, книга 6, Скопје, 1979, 489.**

Во издание на Институтот за национална историја, а по повод 30-годишнината од победата над фашизмот и ослободувањето на Југославија, неодамна излезе од печат шестата книга од серијата „Извори за ослободителната војна и револуцијата во Македонија 1941—1945“, том I, во кој се поместуваат документите и материјали на Комунистичката партија на Југославија и Комунистичката партија на Македонија, во избор и редакција на д-р Велимир Брезоски.

Со објавувањето на шестата книга, која содржи документи и материјали на Петтиот областен комитет на Комунистичката партија на Македонија (КПМ) септември 1943 — јули 1944, продолжува натамошното објавување на документите на обласните односно на окружните комитети на КПМ. Првите три книги од овој том, објавени во 1968 и 1970 година, ги содржат документите од Покраинскиот комитет на КПЈ за Македонија и Централниот комитет на КПМ, а четвртата и петта книга објавени во 1975, ги содржат документите од Вториот областен комитет на КПМ.

Петтиот областен комитет, чии документи се објавуваат во книгата, беше формиран кон крајот на август 1943 година и ја опфаќаше територијата на Скопје, Куманово, Крива Паланка, Кратово и Прешево. Тој дејствуваше до новата територијална поделба на Македонија што беше извршена во почетокот на август 1944 година, кога е укината оваа област, а нејзината територија влезе во составот на Првата област, односно Првиот областен комитет на КПМ.

Покрај документите од Петтиот областен комитет, во книгата се објавуваат и 10 документи од Окружниот комитет на КПМ, кој беше формиран во почетокот на март 1944 година и ја опфаќаше територијата на Куманово, Крива Паланка и Кратово, како тело што непосредно раководеше со организациите во овие места и што беа во составот на Петтиот областен комитет. Исто така, се објавуваат писмата и извештаите на Љупчо Арсов, кој од јули до почетокот на август 1944 година во Скопје дејствуваше како инструктор на ЦК КПМ.

Горе спомнатите документи, иако не спаѓаат во фондот на Петтиот областен комитет, сепак потекнуваат од истата територија и во хронолошки поглед се однесуваат на времето кога дејствуваше овој комитет. На тој начин, тие дополнуваат и ни даваат појасна слика за активност на Петтиот областен комитет во целина и за неговите членови.

Корисниците на овие документи треба да ги имаат предвид и документите што се објавени во втората и третата книга на овој том, особено писмата и извештаите на Кузман Јосифовски кој, како член на ЦК КПМ, од почетокот на август 1943 до крајот на февруари 1944 година дејствува на оваа територија и раководи со работата на овој областен комитет.

Во книгата на 489 страници се објавуваат 115 документи од кои 105 за прв пат. Редакторот направи напор во што успеа да открие нови документи во различни архиви и кај поединци, и со тоа да го надополни и така оскудниот фонд на документи. И покрај тоа, се забележува дека недостасуваат доста документи кои во најголем број исчезнале во текот на војната, а помал број сè уште не се пронајдени. Во книгата се дадени и 8 страници факсимили од документи.

При обработката на документите за објавување, редакторот ги зачувал истите принципи и методологија како и во предходните пет книги на овој том. Се забележува дека еден мал број на имиња и други поими не се дешифрирани и покрај настоју-

вањата на редакторот да успее во тоа. Но сепак, ова не ја намалува вредноста на објавените документи.

На крајот на книгата за полесно користење на документите, дадени се: Регистар на лични имања, Регистар на географски поими и Тематско-предметен регистар, како и список на кратенки.

И покрај минималните недостатоци кои се од објективна природа, а на кои укажавме погоре, сепак мораме да ја истакнеме вредноста и важноста на овие документи. Преку објавениот фонд на документи од Петтиот областен комитет се согледува активност на базата, ширината и масовноста на движењето, а истовремено и стратегијата и тактиката на народноослободителното движење во Македонија воопшто, како и организационата поставеност на тоа движење. И оваа книга на документи претставува уште еден прилог повеќе во напорите да се создадат уште поповолни услови во научно-истражувачката работа за расветлување на нашата понова историја од времето на народноослободителната војна и револуцијата во Македонија.

Со објавувањето на документите на овој областен комитет, а во поскора иднина и на Првиот, Третиот и Четвртиот областен комитет, кои со задоволство треба да ги очекуваме, ќе се заврши со објавувањето на документите и материјалите на две раководни тела на КПМ во текот на Втората светска војна.

Слободанка МИЛОШЕВИЌ